

яких 15 державного значення, 308 пам'яток природи, у тому числі 12 державного значення, 18 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, з них 4 державного значення.

Нами проаналізовано представленість видів раритетної фракції Тернопільської області на території природо-заповідних об'єктів високого рангу. Встановлено, що найбільша кількість рідкісних видів охороняється на території національного природного парку (НПП) «Кременецькі гори» – 61 вид із 43 родів та 20 родин. Наступним за цим показником є НПП «Дністровський каньйон» – 51 вид із 36 родів та 19 родин. Найменша кількість рідкісних видів зареєстрована на території ПЗ «Медобори» – 23 види із 20 родів та 8 родин.

Проте, види, які зростають лише на території Тернопільської області, або трапляються у кількох локалітетах на території України (наприклад, *Hippocrepis comosa* L.) охороняються на Тернопільщині лише в об'єктах ПЗФ низького рангу (Голицький заказник та ін.). У зв'язку з унікальністю території Голицького ботанічного заказника загальнодержавного значення висувасмо пропозицію підвищення його природо-охоронного статусу до рівня природного заповідника.

Також необхідно спрямовувати подальші дослідження на вивчення місць зростань та популяцій видів, рекомендованих нами до включення у четверте видання «Червоної книги України» з метою створення нових об'єктів ПЗФ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Голубець М. А. Рослинність / М. А. Голубець, К. А. Малиновський // Природа Українських Карпат. – Львів: Вид-во ун-ту, 1968. – С. 126–155.
2. Фомин А. В. Флора СССР. – Л.: Изд-во АН СССР, 1934–1964.
3. Фомин О. В. Флора УРСР : в 12 т. / О. В. Фомин. – К.: Вид-во АН УРСР, 1938–1965.
4. Besser W. Enumeratio plantarum hucusque in Volhynia, Podolia gub. Kioviensi, Bessarabia cis Thyraica et Circa Odessam collectarum simul cum observationibus in Primitiva Flora Galicie Austriae / Besser W. – Vilnae, 1822. – 111 s.
5. European Red List of Vascular Plants / M. Bilz, S. P. Kell, N. Maxted, R. V. Lansdown. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011. – X + 132 p.
6. Raunkier C. The life forms of plants and statistical plant geography / C. Raunkier. – Oxford, 1934. – 632 p.

Рудик О.

Науковий керівник – доц. Барна Л.С.

МЕТОДИКА ДІАГНОСТИКИ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З КУРСУ «ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я»

В сучасних умовах, коли відбувається зміна загальної освітньої парадигми, суттєво видозмінюються підходи до оцінювання навчальних досягнень учнів. Зокрема, головний акцент робиться не на інформаційну спрямованість навчання, а на розвиток особистості учня. Саме тому паралельно з інформатизацією відбувається активне впровадження педагогічних технологій розвитку соціально-психологічних компетентностей (життєвих навичок) учнів, метою яких є поліпшення соціальної адаптації дітей та підвищення їх готовності до життя у сучасному світі. В Україні освіта на засадах життєвих навичок реалізується через шкільний предмет «Основи здоров'я».

Під час оцінювання навчальних досягнень учнів вчитель повинен керуватись тим, що оцінка не є засобом фіксації невдач учня, а умовною позначкою його особистих досягнень. Об'єктивна постає необхідність відмови від оцінювання кількості відтворених знань як міри наукових здобутків й переходу до визначення рівня досягнень учнів відповідно до вміння аналізувати, систематизувати й творчо застосовувати отриману інформацію; приймати рішення й аргументувати свою думку, працювати в колективі тощо. Під час оцінювання навчальних досягнень учнів учитель повинен усвідомлювати, що кінцевою метою навчальної діяльності є не просто засвоєння певної суми знань, умінь та навичок, а формування компетенцій учнів (соціальних, полікультурних, інформаційних, сомоосвітніх, творчих, життєвих тощо).

Процес діагностики навчальних досягнень учнів передбачає контроль, перевірку, облік, оцінювання знань, нагромадження статистичних даних, їх аналіз, рефлексію, виявлення динаміки освітніх змін і особистих здобутків учня, уточнення освітніх програм, корекцію ходу навчання, прогнозування подальшого ходу подій [2].

Контроль знань і вмінь учнів-органічних складових навчального процесу. Виходячи з того, що основним освітнім результатом учнів з курсу «Основи здоров'я» є життєві навички, дещо змінюються підходи до контролю навчальних досягнень учнів. Життєві навички – низка психологічних і соціальних компетентностей, які допомагають людині ладнати зі своїм внутрішнім світом і будувати продуктивні стосунки із зовнішнім оточенням. Іншими словами життєві навички-це поєднання знань, ставлень і навичок. *Знання* – інформація, необхідна для розуміння того, як внутрішні та зовнішні чинники впливають на здоров'я, поведінку і спосіб життя людини. *Ставлення* – психологічні установки, які визначають те, що людям подобається чи не подобається, що є вартим чи не вартим їхньої уваги. Вони залежать від особистої системи цінностей та соціальних, культурних і моральних норм, які пропагуються в суспільстві. *Навички* (спеціальні та соціально-психологічні) – спроможність самоорганізувати своє життя у здоровий і продуктивний спосіб [1].

Враховуючи згадані особливості змісту курсу «Основи здоров'я», оцінюватися повинні не лише теоретичні знання учнів, а їхня поведінкова (соціально-психологічна) компетентність: знання, уміння, ставлення, поведінка. Якщо для контролю знань, вмінь та навичок учнів можуть використовуватись традиційні методи усного та письмового контролю, то для перевірки сформованості ставлень учнів до проблем, що вивчаються в курсі «Основи здоров'я» (тютюнопаління, алкоголізм, наркоманія, стосунки між статями, спосіб життя тощо) потрібні дещо відмінні методи. З цією метою доцільно використовувати:

- *шкали* – важливий метод для оцінювання ставлень учнів. Наприклад, учням пропонується твердження «Тютюнопаління в підлітковому віці особливо небезпечне для здоров'я» і пропонується вказати ступінь своєї згоди або незгоди з цим твердженням («абсолютно не згодний», «не згодний», «не впевнений», «згодний», «абсолютно згодний»);

- *поведінкові наміри* – учню пропонується оцінити вірогідність того, що він поводитиметься певним чином. Для цього наводиться конкретна життєва ситуація і перелік можливих варіантів поведінки;

- *рольові ігри та моделювання* – дозволяє відпрацювати і оцінювати поведінкові вміння;

- *інтерв'ю*- відповіді на запитання у структурованому і неструктурованому форматі, які застосовуються для оцінювання знань, умінь і ставлень;

- *презентації, проекти* - дають можливість перевірити знання учнів, їх здатність логічно мислити, аналізувати, доводити, мотивувати;

- *дебати* – дозволяють оцінити ставлення учнів до певної проблеми;

- *портфоліо* – збірка творчих робіт учня за певний період [4].

З метою адекватного оцінювання навчальних досягнень учнів також важливо враховувати оцінку самого учня та його однолітків:

- *самооцінювання* сприяє розвитку в учнів здатності до самоаналізу.

- *оцінювання однолітками* проводиться із застосування групової форми роботи. Учні об'єднуються у групи. Протягом деякого часу вони готують по кілька запитань для інших груп. Згодом по черзі ставлять запитання та оцінюють відповіді, аргументуючи свою оцінку.

Отже, в процесі діагностики навчальних досягнень учнів з курсу «Основи здоров'я» поряд з традиційними методами контролю доцільно застосовувати методи, які дозволяють крім знань оцінити ставлення та поведінкові навички учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Воронцова Т.В., Пономаренко В.С. Основи здоров'я. 5 клас. Посібник для вчителя. – Київ: Алатон, 2005. – 264 с.
2. Загальна методика навчання біології: Навч. посібник / Мороз І.В., Степанюк А.В., Гончар О.Д., Мішук Н.Й., Барна Л.С., Жирська Г.Я. та ін. Рекомендовано МОН України. – К.: Либідь, 2006. – 592 с.
3. Assessment Strategies for Skills-based Health Education with focus on HIV prevention and related issues (draft) - New York, UNICEF, 2003. - 111 P.